

Ledenbericht

MAART 2023 / 133E JAARGANG NR. 2 / VERSCHIJNT 6 X PER JAAR

Van de voorzitter

15 december jongstleden hielden we in een volle zaal van het sociaal-cultureel centrum van de Stichting Eekta aan de Boylestraat ons Jaarboek 2023 ten doop. Auteur Ruben Gowricharn hield een boeiende voordracht naar aanleiding van zijn bijdrage over Hindostanen in Den Haag en het eerste exemplaar mocht ik overhandigen aan mevrouw Waheeda Amirkhan, voorzitter van de stichting die ons grote gastvrijheid bood. Met maar liefst negen artikelen en de gebruikelijke elf rubrieken hebben auteurs, medewerkers én redactie ons een prachtig boek bezorgd. 320 bladzijden met 179 afbeeldingen, waarvan 133 in kleur, fraai gebonden in de bekende nassaublauwe band. Men mag met recht spreken van een historical glossy! Na deze 120e editie te hebben gelezen heb ik haar met trots toegevoegd aan de inmiddels ruim drie meter lange rij van jaarboeken. Zo vormen de jaarboeken al generaties lang de hoeksteen van onze vereniging. Daarom ook dit jaar veel dank aan schrijvers, redactie én bezorgers! De naslagfunctie van het

Jaarboek staat buiten kijf en daarom doet het veel deugd dat de registers zijn aangevuld met een digitaal verzamelregister op de jaarboeken 1991-2015. Het is te raadplegen op onze site en te danken aan het (monniken)werk van Paul de Kievit!

Inmiddels komt de voorjaarsvergadering in zicht: zaterdag 15 april. Agenda en verslag van de na-jaarsvergadering vindt u in dit ledenbericht. Ter vergadering zal de benoeming plaatsvinden van Raymund Schütz, die op de jongste najaarsvergadering al werd geïntroduceerd als opvolger van Hans Zwaanswijk voor de kwaliteitszetel voor het Haags Gemeente Archief, waar hij sinds 2019 als wetenschappelijk medewerker werkzaam is. Het bestuur verwacht ook een tweede bestuurslid voor te dragen – waarover nader in een volgende digitale nieuwsbrief – die de portefeuille gaat overnemen van secretaris Tony Roodnat. Hij zal op zijn beurt doorgaan als inkomend voorzitter om in de najaarsvergadering van 14 oktober 2023 de voorzittershamer van mij over te nemen. Tot dan toe hoop ik nog een enkele keer deze voorzittersrubriek voor mijn rekening te nemen – én velen van u op de voorjaarsvergadering te kunnen verwelkomen!

Henk Grootveld

Overhandiging van het jaarboek 2022 (foto: Paul de Kievit)

AGENDA

28 EN 30 MAART
Rondleiding tentoonstelling Koloniaal Den Haag

5 APRIL
Lezing Stadsherstel

11 APRIL
Bezoek depot Haags Historisch Museum

15 APRIL
Voorjaarsledenvergadering.

17 JUNI
Excursie 2023

Verslag najaarsvergadering Die Haghe d.d. 15 oktober 2022, Haagsch Historisch Museum Opening en vaststellen van de agenda

De Najaarsvergadering werd op 15 oktober 2023 om 11.00 uur gehouden in het Haagsch Historisch Museum.

Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de najaarsvergadering met een welkomstwoord aan de 36 aanwezigen en genodigden en een woord van dank richting de directie van het Haagsch Historisch Museum, de gastgever van die ochtend. De voorzitter meldt dat de komende renovatie van het HHM opgenomen is in het coalitieakkoord en de meerjarige investeringsbegroting van het college van B&W. Hopelijk stemt de gemeenteraad hiermee in. Gedurende deze renovatie zal Die Haghe echter een andere vergaderlocatie moeten vinden.

De voorzitter stelt voor om aan de concept agenda (kenbaar gemaakt in het ledenbericht) toe te voegen: punt 4a: Samenstelling redactie ledenbericht. Vooruitlopend op dit agendapunt spreekt de voorzitter nu reeds zijn grote dank uit richting Michiel van der Mast voor diens inzet voor onze vereniging gedurende de afgelopen 26 jaren.

Mededelingen

Afwezig met bericht: Mevrouw M. de Vries, de heren H. Zwaanswijk en E. de Vries.

Website: De nieuwe website beheerder Rob den Brasem is inmiddels voortvarend van start gegaan. Vindbaarheid, zichtbaarheid, (actuele) informatieverstrekking en de toegankelijkheid daarvan zijn reeds aanzienlijk verbeterd. Een optimaal functionerende, toekomstbestendige en zichtbare website dient het eindresultaat te zijn.

Social Media: Door middel van de moderne sociale media dient de zichtbaarheid van onze vereniging te worden vergroot. Dat is met name van belang voor onze “jongeren doelgroep”. De heer Miquel Bijleveld ondersteunt het bestuur in deze.

ANBI status: Het bestuur onderzoekt of het gewenst is om voor Die Haghe de culturele ANBI status aan te vragen. Het voordeel van deze status – onbeperkte fiscale aftrekbaarheid van giften en legaten – dient echter wel op te wegen jegens de verplichtingen die met deze status gepaard gaan zoals bijvoorbeeld de publicatie van beleidsplan, jaarrekening en -verslag en de verplichte besteding van de middelen. Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek zal een besluit hierover worden geagendeerd voor de voorjaarsvergadering.

Monumentaal Erfgoed Den Haag: De Stichting Monumentenfonds Den Haag en omgeving is in 2020 gaan samenwerken met Stadsherstel, waarbij de stichting zich beperkt tot haar corebusiness van het restaureren van panden. Samen hebben zij een nieuwe vereniging opgericht, de Vereniging van Vrienden van Monumentaal Erfgoed Den Haag en omgeving. De vereniging wil de belangstelling voor het behoud van monumentaal erfgoed bevorderen door onder meer het bezichtigen van restauratieprojecten, het organiseren van stadswandelingen, lezingen, symposia en andere evenementen. Of deze nieuwe vereniging ook deel gaat uitmaken van het Haags Monumentenplatform is nog niet bekend.

Lustrum 2025: Najaar 2022 zal het bestuur een besluit nemen over het onderwerp voor de lustrumbundel 2025. Er stonden diverse onderwerpen op ons lijstje, zoals: welke beroemdheden bezochten Den Haag en wat schreven zij er over? Een plaatjesboek met stadsgezichten van toen en nu. De horeca in Den Haag – verdwenen beroemde hotels en restaurants. Een overzicht van belangrijkste migranten die zich in verleden in DH gevestigd hebben en hun invloed op de stad. In navolging op ons vorige lustrumboek: Gesloopt Den Haag – bijzondere gebouwen gesneuveld door brand of slopershamer. Een verhaal

of roman te laten schrijven met als titel ‘Het geheim van Die Haghe’, dat zich afspeelt in bepaalde geschiedkundig interessante periode en waarin historische locaties voorkomen. Omvang vergelijkbaar met het Boekenweekgeschenk. Denkbaar zou ook zijn een stripboek te laten maken over de geschiedenis van Den Haag.

Haagse Historie Quiz 2022

Op 25 oktober is het weer zover, Laura Plezier en Hans Zwaanswijk zullen namens Die Haghe gaan deelnemen. De voorzitter wenst hen veel inspiratie en succes!

Verslag van de Voorjaarsledenvergadering van 23 april 2022

Dit verslag wordt met dank aan de secretaris vastgesteld en goedgekeurd.

Samenstelling bestuur

Aftredend secretaris Hans Zwaanswijk, is niet herkiesbaar. Hans wordt onder aanbieding van een cadeau – een Haags Jantje – uitvoerig bedankt door de voorzitter voor zijn inspanningen van de afgelopen 7 jaren. Ter benoeming wordt voorgedragen: Tony Roodnat. Deze wordt bij acclamatie benoemd. Aangezien hij ook lid is van het Louis Couperus Genootschap en 2023 de 100e sterfdag is van Couperus wordt bezien of er een extra activiteit van Die Haghe dit jaar in dit verband mogelijk is.

De kwaliteitszetel binnen het bestuur vanuit het Haags Gemeente Archief dient nog te worden ingevuld. De heer dr. Raymund Schütz is bereid gevonden deze – na benoeming in de voorjaarsvergadering van 2023 – in te vullen. Teneinde hem adequaat te kunnen inwerken verzoekt de voorzitter om toestemming om de heer Schütz reeds per heden de vergaderingen van het bestuur bij te laten wonen. De heer Schütz is sinds 2019 werkzaam als wetenschappelijk medewerker/onderzoeker bij het Haags Gemeente archief. Hij studeerde geschiedenis en archiefwetenschappen in Leiden en promoveerde in 2016 op het proefschrift “Kille mist. Het Nederlandse notariaat en de erfenis van de oorlog”. Kortom: reden voor blijdschap met de komst van een historicus!

Wijziging in de enkelvoudige redactie

26 jaar lang heeft Michiel van der Mast er met ijzeren discipline voor gezorgd dat ons Ledenbericht elke twee maanden in de bus lag. Bij benadering zijn dat om en nabij 180 Ledenberichten geweest. Aanvankelijk in stencilvorm en later in de professionele uitvoering zoals we die nu kennen. We zijn Michiel heel veel dank verschuldigd voor zijn redacteurschap, waaraan hij met verve inhoud gaf. Niet altijd gemakkelijk om alle kopij in vier bladzijden te persen! Redigeren en inpassen maakt dorstig en de voorzitter overhandigt Michiel dan ook een kistje met een vloeibare blik van waardering.

De redactie is inmiddels overgenomen door de heer Jack Monnereau, die hartelijk welkom wordt geheten. Hij reageerde enthousiast op een oproep in het Ledenbericht van juli 2022 en nog deze zomer sloegen wij spijkers met koppen en ging hij met Michiel aan de slag. Jack woont in Den Haag, is ruim 40 jaar werkzaam ten departemente en heeft grote ervaring opgebouwd in het redigeren en digitaal componeren van teksten. Kortom alles wat bij de samenstelling van het Ledenbericht te pas komt. Het bestuur is erg blij met de komst van Jack en ziet uit naar een langjarige samenwerking.

Begroting 2023

De begroting wordt rondgedeeld. Penningmeester Willem Berghuis geeft een toelichting. Het ledenaantal loopt terug en de kosten van de jaarboeken stijgen door o.a. door verhoging van de loonkosten en de papierprijs. De vragen van de heren Wijsenbeek (over de kosten voor de website) en de heer Crefcoeur (over het werven van sponsors voor de website) worden door de penningmeester beantwoord. De begroting wordt bij acclamatie goedgekeurd.

Activiteiten voor de leden

De heer Tiemen Brill kijkt terug op de ledenexcursie van het afgelopen jaar. De deelnameprijs van 50 euro pp was bij lange na niet vol-

doende om de kosten van de excursie te dekken. Derhalve is de excursie niet door gegaan omdat zich te weinig deelnemers aanmeldden. Momenteel verloopt de bekendmaking van leden activiteiten via het Ledenbericht (6x per jaar) en de nieuwsbrief (e-mail). Mogelijk zal de frequentie van de berichtgeving via de moderne communicatiemiddelen (website, e-mail en de social media) worden verhoogd. Hij geeft nog enkele data weer van ophanden zijnde activiteiten zoals de rondleiding na afloop van de ledenvergadering van 15 oktober 2022, de lezing op 3 november 2022 van de heer Wassink / Maarten van Rossem in het HHM, het bezoek aan het depot van het HHM op 13 december en de Haagse Historie Quiz op 25 oktober 2022, waarbij Laura Plezier en Hans Zwaanswijk het team van Die Haghe zullen vormen. De heer Brill verwijst ook naar de komende nieuwsbrief voor de laatste informatie en beantwoordt een vraag van de heer Cees Burger over bepaalde excursies. Voor 2023 staat een bezoek aan het Koninklijk Huis archief gepland. De voorzitter doet een oproep: Graag suggesties voor de zomerexcursie 2023. Een historische locatie buiten Den Haag. Bij voorkeur in Zuid-Holland.

Vooruitblik Jaarboek 2022 door redactievoorzitter Paul de Kievit

De heer De Kievit vertelt namens de redactie in het kort iets over de inhoud van het nieuwe jaarboek. Eerst gaat hij even met ons terug naar het begin van dit jaar, toen de coronamaatregelen stapsgewijs werden versoepeld. Daarna kon de redactie gelukkig weer fysiek vergaderen. Met zo'n 320 pagina's wordt het jaarboek dikker dan vorig jaar. Vervolgens laat hij de artikelen in chronologische volgorde kort de revue passeren. De redactie prijst zich verder gelukkig, dat deze keer ook twee kunsthistorische bijdragen hun weg naar het jaarboek hebben gevonden. In het jaarboek zelf is overigens niet eerder aandacht besteed aan migratiegeschiedenis. Het uitgebreide artikel van emeritus hoogleraar sociologie Ruben Gowricharn over de leefcultuur van Hindostanen in Den Haag is wat dit betreft een primeur. Ook dit jaarboek wordt weer gecompleteerd door de gebruikelijke vaste rubrieken en jaarverslagen, die het jaarboek een toegevoegde waarde als naslagwerk verlenen.

De voorzitter spreekt zijn grote dank uit richting de Paul de Kievit en meldt dat de presentatie van het jaarboek zal plaatsvinden op 15 december 2022 in het sociaal-cultureel centrum van de Stichting EEKTA van de Surinaams Hindoestaanse gemeenschap in Den Haag (Boylestraat 20). Behalve de auteurs en de redactie van het jaarboek zullen uiteraard ook de bezorgers worden uitgenodigd. Na afloop van de presentatie zal er een aangeklede borrel worden aangeboden.

Rondvraag

De heer Paul Crefcoeur doet een suggestie voor het Jubileumboek 2025: De wederopbouw van Den Haag na WO II.

Sluiting

Onder dankzegging voor ieders aanwezigheid en inbreng sluit de voorzitter de vergadering en verzoekt eenieder om alvast in de agenda te noteren: De voorjaarsvergadering is op zaterdag 15 april 2023 om 11.00 uur. Inloop vanaf 10.30 uur. Agenda en vergaderstukken staan in het ledenbericht van maart 2023.

Voorjaarsvergadering

Het bestuur nodigt u graag uit voor het bijwonen van de Voorjaarsvergadering. Deze wordt op zaterdag 15 april 2023 om 11.00 uur gehouden in de Schutterszaal van het Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7. Inloop met koffie of thee vanaf 10.30 uur.

Agenda:

1. Opening en vaststelling agenda
2. Mededelingen
3. Verslag van de Najaarsvergadering van 15 oktober 2022

4. Samenstelling bestuur. Ter benoeming wordt voorgedragen Raymund Schütz
5. Financieel verslag 2022. Verslag kascommissie en goedkeuring jaarrekening
6. Jaarverslag 2022
7. Décharge bestuur voor het gevoerde (financiële) beleid
8. Activiteiten voor de leden
9. Lustrumbundel 2025
10. Rondvraag en sluiting

Aansluitend houdt Raymund Schütz een lezing over 'Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag'.

Activiteiten

Excursie 2023

De excursie zal dit jaar plaatsvinden op 17 juni. We varen dan van Den Haag naar Delft en brengen een bezoek aan een van de musea. Aan het eind van de middag varen we terug naar Den Haag. Wilt u de datum alvast reserveren in uw agenda?

Bezoek aan het depot van het Haags Historisch Museum

Wegens de grote belangstelling heeft het Haags Historisch Museum aangeboden nogmaals een bezoek aan het externe depot van het museum te organiseren.

Enkele museummedewerkers leiden u rond. Zij zullen laten zien hoe verschillende typen objecten geconserveerd worden en tonen enkele bijzondere stukken die, bijvoorbeeld vanwege de kwetsbaarheid, niet permanent getoond kunnen worden in het museum.

Vanwege de beperkte ruimte in het depot kunnen maximaal 15 personen rondgeleid worden.

NB: De bijeenkomst is alleen toegankelijk voor leden van Die Haghe.

Datum: 11 april 2023
Tijd: 10.00 uur (koffie / thee vanaf 9.45 uur)
Duur: ca. 1 uur
Locatie: Depot Hizkia, Wolga 16, Den Haag (Forepark)
Kosten: Gratis
Aanmelden: www.haagsegeschiedenis.nl/activiteiten

Rondleiding over Koloniaal Den Haag, een onvoltooid verleden.

In de eerste week na de opening van de tentoonstelling Koloniaal Den Haag, een onvoltooid verleden, nodigt het HHM u uit voor een rondleiding door Valerie Veenvliet, conservator in het HHM en een van de samenstellers van de tentoonstelling. Deze rondleiding staat open voor introducties.

Data: dinsdag 28 maart en donderdag 30 maart
Tijd: 15:00-15:30 rondleiding, inloop 14.45 uur met koffie / thee
15:30-16:00 ruimte voor vragen over de tentoonstelling
Max 15 personen per rondleiding
Kosten: gratis
Aanmelden: www.haagsegeschiedenis.nl/activiteiten

Voor nadere informatie over deze tentoonstelling verwijs ik naar elders in dit Ledenbericht.

Lezing Stadsherstel

Op 5 april zal Lilian Kusters, directeur Stadsherstel, iets vertellen over het doel en werkwijze van Stadsherstel Den Haag. Zij neemt Linda Driessen mee die zal ingaan op het bouwhistorisch onderzoek van de Geefhuisjes aan het Hoge Zand. Stadsherstel Den Haag en

Geefhuisjes

Omgeving werd in 1977 opgericht door inwoners van Den Haag die inzagen dat het historische gebouwen in hun stad bescherming behoeften. Deze onafhankelijke onderneming telt op dit moment ca. 300 certificaathouders. Dit zijn particulieren, bedrijven en overheden. Die Haghe is een van de certificaathouders.

datum: 5 april 2023
Tijd: 15.00 uur met inloop om 14.45 uur met koffie / thee
Locatie: Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7, Den Haag
Kosten: € 5,- voor leden en € 7,50 voor introducties
Aanmelden: www.haagsegeschiedenis.nl/activiteiten

Nieuws uit het HHM

Tentoonstelling Koloniaal Den Haag, een onvoltooid verleden. 25 maart – 3 september 2023

Het koloniale verleden is in Den Haag op vele manieren aanwezig, bijvoorbeeld in onze taal, muziek, eten, festivals en herdenkingen. Ook in de architectuur, zoals het voormalige Ministerie van Koloniën waar nog altijd de portretten hangen van de bestuurders van toen. De tentoonstelling Koloniaal Den Haag, een onvoltooid verleden gaat over de rol die de regeringsstad speelde in het Nederlandse koloniale systeem.

Publicaties

Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag
Op 20 oktober jl. bood Jan van Zanen, burgemeester van Den Haag, excuses aan voor het slavernijverleden van de stad. Dat deed hij tijdens de presentatie van een studie naar het slavernij- en koloniale verleden van Den Haag door het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV). Deze studie is het resultaat van het besluit van de gemeenteraad in 2021 om een onderzoek in te stellen naar het koloniale en slavernijverleden van de stad. Dit resulteerde in een omvangrijke, rijk geïllustreerde bundel onder redactie van Esther Captain, Gert Oostindie en Valika Smeulders. Hoewel Den Haag in economische zin minder sterk verbonden was met de koloniën en slavernij dan havensteden als Amsterdam of Rotterdam, als zetel van de regering en het hof was de stad wel degelijk bestuurlijk betrokken en medeverantwoordelijk. De hedendaagse rol van Den Haag als 'stad van recht en vrede' ligt in het verlengde van die historische nationale en internationale functie, maar staat tegelijkertijd op gespannen voet met de koloniale geschiedenis.

De bundel Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag belicht deze geschiedenis van vele kanten. Beschreven worden de rol van Haagse elites en hun koloniale belangen, de aanwezigheid van slaafge-maakten uit Afrika en Azië in de Hofstad en de betrokkenheid van het huis van Oranje-Nassau bij het koloniale en slavernijverleden van

Den Haag. Ook het vooroorlogs antikoloniaal activisme, de Tweede Wereldoorlog en de naoorlogse migratie vanuit de kolonies naar Den Haag komen aan de orde. De hedendaagse functie van Den Haag als 'stad van recht en vrede' brengt bovendien de verantwoordelijkheid mee om haar rol in de koloniale geschiedenis te onderkennen. De diverse auteurs beschrijven de sporen die de koloniale geschiedenis en de dekolonisatie hebben achtergelaten in de stad, in de cultuur en architectuur. De huidige Haagse burgers komen ook aan het woord, zij vertellen wat dit verleden voor hen en voor de stad van vandaag betekent. Het abstracte thema kolonialisme en slavernij wordt in dit boek op een toegankelijke wijze concreet gemaakt als een onlosmakelijk onderdeel van de Haagse geschiedenis.

Het koloniale en slavernijverleden van Hofstad Den Haag (Boom 2022), ISBN 9789024446117. Prijs € 24,90.

Nieuwe leden

Dhr. O.C. Jager, dhr. M.L.G. Borsboom en dhr. drs. R.A.C. Praat

Het bestuur van Die Haghe is als volgt samengesteld:

Voorzitter

dhr. H.C. Grootveld

Secretaris

dhr. A.Th.A. Roodnat

Penningmeester

dhr. W.K.H. Berghuis

Leden

mw. R. Bilkes
dhr. T. Brill
mw. L.M. Plezier

Secretariaat

Calliopestraat 24
2511 GH Den Haag
e-mail: secretaris@haagsegeschiedenis.nl

Financiën

Rekening NL49 INGB 0000.0717.91 t.n.v.
Geschiedkundige Ver Die Haghe

Info ledenadministratie en opgave nieuwe leden

dhr. E.B. de Vries
Hoefbladlaan 68
2555 EH Den Haag
administratie@haagsegeschiedenis.nl

Redactieadres Ledenbericht

Cornelis de Wittlaan 168
2582 CM Den Haag
e-mail: j.monnerau@kpnmail.nl
Redacteur Ledenbericht
dhr. J. Monnerau

Website Die Haghe:

www.haagsegeschiedenis.nl

Jaarboek Die Haghe

Voor aanwijzingen auteurs en inzenden van kopij:
secretaris@haagsegeschiedenis.nl

Contributie/Opzegging

Bij opzegging van het lidmaatschap in de loop van het verenigingsjaar blijft de contributie voor dat jaar verschuldigd. Zie Statuten op website Die Haghe